

Izhaja vsak četrtak in velja s poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravnništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopošilja do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

18. številka.

Maribor, 5. maja 1927.

61. letnik.

V dobi obče negotovosti.

Ker je morala odstopiti prejšnja vlada, v kateri je bila zastopana SLS s tremi ministri, je zavlada ne le med Slovenci, ampak tudi med Hrvati ter Srbi upravičena nevolja. Sedanja Vukičević-Marinkovičeva vlada ni tič in ne miš. Ko se je pojavila, se je pisalo, da bo odgodena skupščina, da bo ta vlada pripravila vse za volitve, na to bo razpuščen parlament in enkrat na jesen bi se naj pod vodstvom te vlade preizkusila potom skupščinskih volitev volja naroda. Kakor pa je sedaj sklepati iz raznih izjav, ki jih dajejo vodilni politiki in kakor pišejo listi, vlada nima volilnega mandata, pred skupščino ne more, ker nima nobene zaslombe ne pri radikalih, ne pri demokratih in niti tako daleč ni prišel g. ministrski predsednik Vukičević, da bi bil od Velike noči do danes izpolnil 5 še vedno praznih ministrskih mest.

Ob nastopu te sedanje vlade se je tudi govorilo, da je nastopila predvsem radi tega, da bo novi zunanji minister Marinković potisnil našo zavoženo zunanjo politiko v drugi tir in da bo pomiril italijanske hujskarije napram naši državi. O napovedanih zunanje-političnih čudežih g. Marinkoviča še ni nobene sledi in italijansko časopisje piše ravno tako neprijazno in hujskajoče proti Jugoslaviji, kakor pred Marinkovičem. V teh dneh Marinkovičevega ministriovanja so se povzpeli Italijani do te drznosti, da pomnožujejo vojaštvo na meji, kopajo strelne järke in betonirajo postojanke za težke topove ob italijansko slovenski meji. V dobi obče nesigurnosti na znotraj in na zunanji bi morala stati pri krmilu države vlada, ki bi krepko delala s parlamentom, da bi vsaj deloma zadovoljila zahteve našega troimenega naroda, a tudi glede zunanje politike nastopila s tako diplomatično odločnostjo, da bi Mussolini sam nehal z vednim rožljanjem s sabljo.

Bije res dvajseta ura in na odločilnem mestu v Beogradu bodo morali uvideti, da za vlado, ki nima volilnega mandata, ki ne more pred skupščino, ki se ne more izpopolniti in je tudi z ozirom na zboljšanje našega zunanje položaja za nič, ni obstanka in morajo na vladno površje močje, ki so predstavitelji SHS narodov in ki bodo vodili ter vršili vladne posle s pomočjo parlamenta.

Da bomo nasprotnike poznali.

Demokratska romarija.

Naše brezverce zelo jezi, ko vidijo, da ljudstvo ne opušča svojih verskih navad, zato jih smeši, kjer le more. V ta namen so se poslužili zopet »Domovine«, ki je zavoljo tega seveda zopet čisto nedolžna in ne stori ničesar zoper verske obrede in običaje. Pravi pa: 1. Božja pota so le zato, da bi razni redovniki sicer ostali brez kruha. 2. Trdi, da so se božja pota ustanavljala s raznimi prevarami in lažmi. Odvraca ljudi od cerkve in sv. maše ter pravi, da se v hosti veliko lažje moli. (Kdo je že videl kdaj v hosti kakkega slovenskega liberalca moliti, to nam povejte!) 4. Mesto božjo pot, gojimo planinarstvo in prirejammo izlete po širnem svetu (to demokrati znajo!). 5. Včasih so darovali umetniške reči Bogu na raznih božjih potih, zdaj pa ima umetnost drugje svoje polje.

Jannš Golec:

Apoteka in banda v škatlici.

(Zagorska.)

»Jezus, Marija!« je vzkliknil vsakdo, ki je srečal prvič Ceričevega Ilijo in Imbreka. Ni se izvijalo iz prs to presečenost, ker sta bila omenjena Zagorčaka kaka potepuha ali tolovaja, pač pa radi tega, ker sta bila visoke postave liki slavonska hrasta. Hodila sta bosa, izvemšiji najhujšo zimo, in se stopala so jima bila tako izredno dolga ter široka, da bi bil vsak lahko zastavil milinsko kolo, ako bi bil utaknil le samo eno nogo v žleb. Koščeno truplo se je gibalo na dolgih nogah, ki so tičale v ohlapnih zagorskih gegačah (hodne hlače). Roke kot iz jekla in ti razpelišeni ročni palci so bili v skregani razdalji od drugih prstov ter oznanjali na prvi pogled moč, ki se je končavala v dlaneh. Glava v primeri s truplom majhna, po hrvatsko nazdol zaobšene mustače a nekaj dobrohotnega, da, prikupljivega je odsevalo iz oči. Iz ust sta jima bingljali vedno tleči pipci, ko sta stopala naprej Imbrek z leskovko v roki in za njim brat Ilija z veliko vrečo preko rame.

Ilija in Imbrek Cerič sta prebivala v zagorsko preprosti bajti preko Sotle. Bila sta oba samca in znana daleč na okrog kot limarja. Kuhala sta mizarški lim. Krog njune kočure se je razširjal tako močno nos dregajoči duh, da se je izognil te domačije vsakdo daleč naokrog, če ni imel posebnega naročila za visokorosla brata.

Novo pohištvo je delal pri nas na domu Hrvat Valjak. Oče moj, ki je tedaj trgoval bogzna kod z živino, se je bil vrnil pravkar. Na mizi v veliki izbi je bila neznatna škat, lica, na tej vrteča se plošča in iz ploševinastega godala so vrel zvoki cele godbe, ki je bila skrita nekje. Vsi domači smo bili kakor očarani zbrani krog te škatle. Oče je navijal škatlico, spreminjal plošče in nam razlagal, da je to — »gramofon«. Mi tedaj majhni otroci smo se čutili pri muziciranju škatle v nebesih; stara dekla Roza je prekinjala rajski čar z glasnimi opombami o coprniji, ki piska iz škatle in je grešna pred Bogom.

Prav vsi domači smo bili pribiti v to godbo brez godcev, ko sta vstopila in nas zmotila Ceričev Imbrek in Ilija.

Tako je pisala »Domovina« in bo zopet nedolžna! Za pot kakor koš! In ko tako piše o verskih vajah Slovencev in jim očita omejenost itd., pa se pritožuje, češ, da lavantinski škof pišejo nov pastirski list zoper »Domovino«. Ali pa bo še sploh treba pisati pastirski list zoper »Domovino«? Ali naši ljudje še res ne vedo dovolj jasno, kakšen je ta list? Dozdaj so se nekateri izgovarjali, češ, da prihaja zastoj. Kot pa smo izvedeli, je uprava lista izročila vse zaostale dolžnike neki liberalni hranilnici, da jih izterja, če treba tudi iztoži. Zdaj bodo ti plačevali, čeprav so mislili, da jo bodo res zastoj prejeli. Pa če bi prišla tudi zastoj, zdaj, ko se tako dobro razume na romanje, naj pa roma tja, kamor spada. V katoliško hišo pa tak list ne spada.

Da bo ljudstvo vedelo, kaj se dela z njegovim denarjem! Demokrati se širokoustijo, da bodo oblastno skupščino in oblastni odbor strogo nadzirali, da bo ljudstvo vedelo, kako gospodari SLS in kaj se dela z njegovim denarjem. Pa res hoče ljudstvo to vedeti. Zato pa naj demokrati v svojih listih povedo, kaj so delali z vlogami v Slovenski banki, naj popišejo svoje Agromerkurje in svoje znamenito ljudsko gospodarstvo, pri katerem so oškodovali ljudi za težke milijone. To naj povedo, ker ljudstvo hoče to vedeti, potem pa naj le nadzirajo delo naših oblastnih odborov, ki se nobenega nadzorstva ne boje, ker delajo pošteno!

Demokrati zoper Slovenijo.

Vse demokratsko časopisje ve poročati, da je SLS morala zato iz vlade, ker je dr. Žerjav dokazal v Beogradu, da je SLS, ko je bila v vladi, mislila le na Slovenijo ter ji je izvojevala razne »privilegije«. Ko bodo volitve, tedaj pa bo SDS in dr. Žerjav z njo dobil privilegij, kakor ga je za to izdajstvo zaslužil.

Radičeva moč — tone.

Marsikateri slovenski kmet je res verjel Radičevim agentom, da bo Radič rešil Slovenijo. Niso si dali dopovedati, da tak, ki še lastne hiše v redu ne drži, tudi drugi ne bo pomagal. In Radič niti za Hrvatsko ni ničesar dosegel, kaj se le za Slovenijo, ki jo hoče itak le izkoristiti za hrv. kolonijo. Ko je prišel ta slavni Radič 24. aprila tega leta v Ptuj, je upal, da bo tak tamtam kot kje na Hrvaškem. Toda komaj 100 ljudi ga je poslušalo, pa še ti so se mu smejali. Njegovi agenti res ne vedo, kaj bi zdaj počeli, če kmetje ne bodo šli več za njimi. Zajfo naj prodajajo, pa se bodo pošteno preživeli!

Radič v državnem avtomobilu.

Listi poročajo, da se je Radič pripeljal v Ptuj z državnim avtomobilom. »Kmetijski list« odgovarja na to, če bi bilo bolje, da bi se pripeljal v šajtergi? Ker ne vemo, če bo kdo odgovoril na to vevlačno vprašanje, odgovorimo: Najbolje bi bilo, da bi ga odpeljali, pa magari v šajtergi, saj ga je bilo sram, ko je tako ogromna množica burno ploskala.

Socialistično glasilo — bogokletno.

Socialisti hočejo 1. maj proslaviti med drugim tudi na ta način, da so v svojem glasilu »Volksstimme« v posebni majevi številki se predzrili javno o Bogu bogokletno pisati, da je napuhnež, nečistnik itd. — Prosimo cerkveno

Slednji je odložil vrečo v kot ter sedel na klop za peč. Imbrek je pristopil k mizi, vzel pipico izpod zob, pljunil ropajoče, pogledal na škatlico in bil glasnega mnenja:

»Da bi jej vzel vrag očeta ter mater! Joža, vrži zlo-deja skozi okno, če ne, boš nesrečen kakor midva.«

Oče je ustavil na to opazko gramofon. Vsi smo bili nevoljni na presnetega dolgopetega Hrvata, ki nam je prekinil nerazumljivo — a rajsko zabavo s čarodejno škatlico.

Še stara mati so bili nevoljni, ker je Hrvat preklinjal, česar ni videl, še manj — razumel.

Imbrek ni bil kar tako za ugnati s hudimi pogledi ter opazkami nevolje, ampak se je zlomastil za peč k bratu, pokazal z roko proti moji materi in jo pozval:

»Treza, prinesi nama kruha in vina, pa bom povedal vam vsem, da je v vsaki taki škatli hudoba nesreče. Da bi že bil vzel vrag apoteko in vse bande v škatli!«

Nikdo od nas ni razumel Imbreka, ki je sul iz sicer redkobesednih ust točo psok na apoteko in bando v škatli.

Oče so odnesli gramofon v drugo sobo, mati so ponudili bratoma kruha ter vina. Hrvata sta jedla ter zalivala, oče so jemali iz Ilijeve vreče lim, kolikor ga bo pač treba za pri hiši zaposlenega mizarja.

Od poslušalcev čarobne godbe se ni ganil nobeden od mize, na kateri je sviral pred kratkem gramofon, saj smo bili radovedni, kaj bo povedal Hrvat, ko si bo naphal želedec s kruhom in ga zamočil z vinom.

Molčali smo, dokler si ni potegnil z rokavom Imbrek preko mokrih mustač in začel:

»Najprej hvala Bogu in tebi Treza za kruh in vino. Joža bo znal, da bi lahko imela midva oba Ceriča danes lastno hišo, grunt, kravo, vsak svojo ženo ter deco, ko bi ne bilo te proklete apoteke in te bande v škatli, katero ste poslušali vsi.«

Očetu in stari materi je dobro znano, da sva gonila z Ilijom pred leti pure ter purane v trajbo preko Gradca ter Celovca.

Leta 1896. je bila prav dobra kupčija. Pure ob Sotli po forenti komad, med Svabi po dva do tri. Dvesto komadov sva prodala tisto leto od Majpruga (Mariboru) do Celovca.

oblast, da poseže tu vmes, ker katoličani ne pustimo, da bi se dogajalo tako javno bogokletstvo. Delavci, vi pa pojedite ven iz socialističnih organizacij! Kdor ima v sebi še malo čuta vere, ta ne more biti v taki družbi! In ti ljudje si domišljujejo, da bodo rešili delavsko vprašanje! Ali ga rešujejo s tem, da delavcu jemljejo vero, namesto te pa mu dajo kletvico, nezadovoljnost, propast v moralnem in gmotnem oziru.

Veličasten shod SLS v Slov. gor.

Nepričakovano lepo manifestacijo je priredila okrajna organizacija SLS za lenarčki okraj dne 24. aprila pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Dasiravno je deževalo od ranega jutra, vendar je prispelo na zborovanje iz vseh delov okraja toliko zborovalcev, da jih dvorana ni mogla vseh sprejeti. Na dvorišču in stranskih prostorih Posojilnice je bilo na stotine ljudi, ki niso mogli v dvorano. Na shodu je bilo navzočih okoli 30 županov, 5 oblastnih poslancev in na stotine naših najboljših mož.

Seja okrajnega odbora SLS.

Pred zborovanjem je imela okrajna organizacija SLS občni zbor in odborovo sejo. Prvi je podal narodni poslanec Žebot zaupno politično poročilo. Nato je govoril o važnih nalogah organizacije za bližnjo bodočnost in je stavil konkretne predloge, ki so bili vsi sprejeti. Predsednik okrajne organizacije g. Gomilšek je poročal o nalogah in dolžnostih okraja in okrajnih ustanov. Pri volitvi odbora je bil izvoljen stari odbor s priljubljenim g. Gomilškom na čelu.

Pričetek zborovanja.

Shodu je predsedoval g. Gomilšek, za podpredsednika sta bila izvoljena gg. Hinko Faneli iz Partinje in trojiški trški župan Valentin Klemenčič. Predsednik omenja uvodoma, da tako lepega shoda že leta in leta ni bilo. Ko je predsednik omenil, da se je zboru udeležila tudi deputacija Narodno radikalne stranke iz Maribora z načelnikom g. dr. Ravnikom, so zborovalci pozdravili prijatelje iz Maribora s ploskanjem in živijo-klici.

Govor poslanca Fr. Žebota.

Prvi je dobil besedo narodni poslanec Žebot, ki je v poljudni besedi opisal razvoj notranje-političnih dogodkov, ki so sledili volitvam v oblastne skupščine. Govornik se zahvali v imenu SLS volilem lenarčkega okraja za veličansko delo, katero so izvršili pri teh volitvah, ko so vrgli popolnoma ob tla vse naše nasprotnike, osobito najgršo stranko v Sloveniji, to je Samostojno demokratsko stranko, katera v našem velikem okraju kljub strastni agitaciji žerjavovcev ni dobila niti enega poslanca. Nato je govoril o opisal dogodka, ki so bili v zvezi z vstopom SLS v vlado in delo naših poslancev in ministrov za naše ljudstvo. Navedel je vse velike uspehe, katere je dosegel Jugoslovanski klub za Slovenijo in za naše ljudi. Ko je omenil, da se je naši stranki posrečilo strmoglaviti velikega župana Pirkmajerja in finančnega delegata Šavnika, je celi zbor veselo vzklikal in klical: »Živijo naši rešitelji! Dobro ste delali!« Govornik je opisal, kako je na čuden in deloma nepojasnen način naša vlada morala odstopiti in kako

V Celovcu sva imela vsak v svoji torbi nad 250 forenti čistega in hajdi, ko je bilo prodano zadnje puranče, na glazijo. Tam je bilo nekaj na dolgo s plahetami pokritega. Pred velikim šotorom je svirala muzika, vse je bilo v glazevini že na zunaj, da je zgledalo kot pri nas v deseniški apoteki. Pred apoteko je hodil sem ter tja možiček, ki je nekaj brbral v švabščini, a vrag bi ga naj bil razumel. Ljudje so hodili eden za drugim v šotor in ven. Dregnil sem Ilijo: »Ilija, stopiva še midva v to apoteko. Sigurno so zdravila po ceni, ker kupuje toliko ne samo priprostitih ljudi, pač pa tudi gospode.«

Sla sva in plačala samo vsak po en zeksar. Od zunaj je že bila apoteka, a znotraj še le — vse v glazevini. Ljudje so lukali skozi glaže in šli naprej. Oni okrogli glaži so bili tako nizki, da sva morala z Ilijom poklekneti, ko sva polukala skozi. Majka božja bistriška, za ono okroglo glazevino so se videla mesta, morje, vojske, kralji ter carji in znaj Bog, kaj vse lepega. Gledala sva od glaža do glaža tako dolgo, dokler naju ni oni možiček natiral naprej in tirjal od vsacega še po en groš. Plačala sva in nato naju je porinil skozi drugo plahto. Kaj ta prva apoteka! Ta druga ni bila le iz glazevine, ampak iz samih špeglov (ogledal). Levo in desno visoki špegli, naprej špegli in za nama špegli. Si pogledal v prvega, sem bil dolg kot Golijat, sem se ozrl v desnega, sem bil mali kot otrok, zopet naprej — debel, pa suh in malo naprej pred nama štern (vodnjak) globok, kakor je dolgo celo Zagorje. Ilija me je cukal za gegače:

»Imbrek, ne hodi v ta štern, ne bova nikdar več doma.«

A kako ven iz te proklete apoteke! Kamorkoli sva se obrnila, povsod sva treskala ob špegle. Drugi ljudje so se nama smejali, bili so pa le v strahu, da bi kaj ne razbila in eden od gospodov je prijel mene za roko, Ilija mene za torbo in tako sva prišla zopet pred apoteko. Tu sem se nekaj obrnil in zapazil pred menoj iz drota (žice) zgrajeno kobačo (kletko), iz katere je lukalo vse polno nekaj grdo kosmatega. Imelo je roke in noge. Hodilo po dveh in vseh štirih, gledalo grdo in vedno evililo. Te živadi je bilo veliko v oni kobači in oba z bratom sva stopila bliže, da bi znala doma povedati, kaj sva videla v celovski apoteki.

smo dobili vlado, katera nima ne zaupanje ljudstva in ne večine skupščine za seboj. Slovenska ljudska stranka se zaveda svoje velike naloge, ki jo ima in zato kliče našemu ljudstvu, ne klonite glave! Naša stvar ni propadla. Naši zavezniki v dosednji vladi nam zagotavljajo svoje zvesto zavezanost tudi za naprej. S svojim poštenim delom za ozdravljenje žalostnih gospodarskih in upravnih razmer v naši državi, si je SLS pridobila velik ugled, katerega ji nobeno regljanje samostojnih demokratov in radičevcev ne more ukrstiti. Kmalu pride zopet čas, ko bo dobila SLS besedo pri odločanju državnih poslov.

Nato je poslanec govoril o zadevah domačega okraja. Omenil je med drugim tudi, kako se je gospodarilo v okr. zastopu z denarjem naših davkoplačevalcev. Bogata avtomobilna družba uničuje okrajne in občinske ceste, ima ogromen dobiček, a k popraviljanju in vzdrževanju cest ne mara nič prispevati, ker jo je dosedaj ščitil veliki župan Pirkmajer. Ko je govornik na podlagi uradnih podatkov dokazal, kako je bila cela država oškodovana pri znani bencinski zadevi in kako ko skušali znani samostojno-demokratski velikaši se izogniti pravični kazni, so zborovalci burno zahtevali, naj se kazni izvede. Če je ubogi kmet ali viničar strogo kaznovan, če nese preko meje par škatic vžigalic ali kilo soli, naj državna oblast izterja tudi od bogatašev zaslužen kazni. Ali je tako delo samostojnih demokratov državotvorno, vpraša govornik.

Vidite, taki so samostojni demokrati. Nas neprestano grdi in črni kot protidržavne, sami pa na tak način oškodujejo državo za stotisoče dinarjev. Govornik konča s pozivom na krepko in vztrajno delo za našo pošteno stvar. Sledilo je dolgotrajno živahno odobravanje in ploskanje. Predsednik da nato na glasovanje resolucijo, s katero zbor odobri delovanje in taktiko Jugoslovanskega kluba, kakor tudi skupni nastop z najmočnejšo stranko, t. j. z radikalno stranko.

Oblastni odbornik in poslanec dr. Veble

je poročal o pomenu in delovanju naše oblastne skupščine. Našel je v svojem lepem govoru, koliko važnih sklepov je napravila mariborska skupščina v tem kratkem času, osobito za naše kmetstvo ljudstvo. Zbor je izrekel našim oblastnim poslancom zahvalo za prve velike korake za našo samoupravno gospodarstvo.

Pozdrav zastopnika Narodno-radikalne stranke.

Za besedo je nato prosil g. dr. Ravnik iz Maribora kot načelnik radikalne stranke za mariborsko oblast. Pozdravil je zbor SLS z željo, da bi imel večkrat priliko prisostvovati tako veličastnim zborom. Izjavlja, da radikalna stranka z veseljem zasleduje pošteno delo SLS in želi s to stranko še nadalje skupnega delovanja. Da prejšnja leta ni prišlo do sporazumnega sodelovanja, so bili edino krivi samostojni demokrati, kateri so sejal samo sovraštvo in so s svojimi grdimi intrigami preprečili sodelovanje najmočnejše slovenske stranke v vladi. Od sedaj naprej morajo biti intrige raznih Žerjavov, Pribečičev in Goriškov proti poštenu SLS in njeni parlamentarni delegaciji izključene. Složno delo bo rodilo bogate sadove za ozdravljenje sedanjih žalostnih razmer v naši domovini. Zborovalci so sprejeli besede dr. Ravnika z dolgotrajnim odobravanjem. Sprejeta je bila nato sledeča resolucija: Zbor pozdravlja nastop zastopnika radikalne stranke dr. Ravnika in izraža željo, da bi tudi v bodoče prišlo do složnega sodelovanja z najmočnejšo stranko v državi v korist in napredek naše domovine.

Alojzij Zupanič, oblastni odbornik in poslanec

je povdaril, da je okraj Sv. Lenart res dika naše Slovenije, ker je s svojo veliko udeležbo pri volitvah uspel, da so bili izvoljeni vsi naši kandidati in še celo prvi namestnik, do čim so vsi nasprotniki popadali skozi rešeto. Povdarja, da je treba, da kmet, delavec in obrtnik sodelujejo v bratskem sporazumu, kajti samo na ta način bo mogoče pomagati ozdraviti današnje težke razmere.

Komaj sem bil tik pri kobači, že zagrabi ena od onih grobov za mojo torbo, v kateri sem hranil denar in vse drugo. Pocukal sem z roko za torbo in že me je pograbil kosmatil zlojed z zobmi za ta le prst, ki je še danes čoklav. Še Ilija je zavreščal z menoj, rešil sem komaj obgrizli prst in torbo, pograbila me je jeza in je bila tudi ona kobača s kosmatini peklenščaki po glaziji. Pošasti so bile naenkrat na prostem, bežale v drevje, ljudje od apoteke nad naju.

Sv. Rok, ki si priprošnjak za celjenje ran, stepa sva se z Ilijom tako s celovškimi Švabi, da je ležalo, kar ni odbežalo, vse na tleh po glaziji, ko so prišli stražarji in žandarji. Postrelili bi naju bili, da se nisva udala na prigovarjanje. Uklenjena kot tolovaža so naju tirali po mestu, ves narod za nama in midva v reš (zapor). So naju hodili izpraševati neki sodniki, a kaj, midva po hrvatski — oni po švabski in lepega dne so naju tirali pred sud. V dvorani vse polno ljudi, pred nama trije sodniki, a zopet vse švabski. Jaz sem še nekaj razlagal, gospoda švabska je samo skimovala in se smejala. Vstati sva morala, nekaj so brali iz bukvic in stražarji so naju odtirali v reš.

Cele tri mesece se nisva videla z Ilijem in šele po treh mesecih so nama dali nazaj gegače in torbi ter kazali, da lahko svobodno odideva. Pregledala sva vsak svojo torbo. Majka bistriška, od 250 forenti čistega so pustili vsakemu samo še 50! Ko sva kazala gospodi prazni torbi, so naju izsuvali stražarji na cesto in hajdi z Bogom — Celovec!

Od Celovca do Sv. Katarine sva hodila peš ob kruhu ter vodi in cela; več mesečna purja trajba je bila zastoj. O ti prokleta celovška apoteka, ne pozabim te nikdar!

Imbrek si je prižgal ugaslo pipico, potegnil parkrat, pljunil in nadaljeval o bandi v škaticli, ki je bila za oba Ceriča nesreča za celo življenje:

»No, celovški apotekarji so nama pustili še toliko v torbah, da sva si lahko drugo leto za tem kupila novo trajbo. Tudi to leto so bili purani in pure pri nas poceni, tam zgoraj se je dalo zaslužiti z eno dobro prodano trajbo hišo, grunt in kravo.

Sklenila sva, da to leto ne bova gnala trajbe iz Majpruga proti Celovcu, ampak do Gradca in do Knittelfelda

Pozdravi oblastnih poslancev.

Poslanec Stabej v navdušenem govoru povdarja, da je edino SLS prava zastopnica slovenskega ljudstva. Ona ščiti verske, narodne in gospodarske pravice vseh slojev. To je pokazalo delovanje narodne in oblastne skupščine. Ostanimo torej zvesti SLS tudi v bodoče!

Zastopnik delavstva v oblastni skupščini Kores naglašja, da mi ne smemo biti pristaši razrednega boja, ampak naše delo naj sloni na krščanski solidarnosti vseh stanov.

Domači oblastni poslanec Ljudevit Poljanec je s svojim simpatičnim nastopom vžgal razpoloženje zborovalcev, ko je v imenu celega okraja izjavil, da ostanejo Slovenske gorice še naprej zveste Slovenski ljudski stranki.

Sprejete so bile nato resolucije važne gospodarske vsebine, n. pr. narod enoglasno zahteva uvedbo jesenskih šolskih počitnic, regulacijo Pesnice in njenih večjih pritokov, da se tako v bodoče preprečijo poplave in metljava živine itd.

Poslanec Žebot in predsednik Gomilšek sta na koncu pozvala zborovalce, naj širijo zmagovito idejo Slovenske ljudske stranke od hiše do hiše, od občine do občine in se dobro pripravimo na bodoče borbe.

Po shodu je ostalo ljudstvo v razgovorih s svojimi voditelji. Zborovalci so se zadovoljni razšli, a nasprotniki so po shodu po gostilnah izlivali svojo jezo.

Slava zavednosti naših Slovenskih gorice!

Pozor pred agenti!

Po deželi hodijo od hiše do hiše agenti in agentinje. Ti ljudje na židovski način ponujajo neukim ljudem srečke sumljive vrednosti. Govorijo jim o veliki sreči, katera čaka kupec. In veliko je število onih, kateri nasadejo sladkim obljubam brezvestnih agentov. Osobito iz Zagreba prihaja vse polno teh delamrnezjev v naše kraje. Od Sv. Barbare v Slov. goricah je prišlo k meni samo en dan 10 ljudi vprašati, kaj je s »srečo«, ki so jo kupili od »prijaznih«[»] gospodov iz Zagreba. Lahkoverni ljudje so nasledili agentom. Plačali so jim za srečke 50, 100 in še več dinarjev, misleč, da je s tem cela »sreča«[»] kupljena. Sedaj pa jih židovske banke terjajo, naj plačajo vsak mesec po 100 Din. Grozijo jim celo z advokati. Srečke so večinoma ničvredne. Podpisani sem vprašal v našem denarnem zavodu, koliko so te sumljive srečke vredne. Dobil sem odgovor: Skoro nič. Da bi pa kupec mogel kaj zadeti na te srečke, dokler cele ne izplača, pa še misliti ni. Kje pa more ubogi kočar ali viničar skozi celo leto plačevati mesečno po 100 Din za srečke!

Svetujem našim ljudem, da ne kupujejo prav nobenih srečk od agentov. Denar, izdan za te papirje, je zavržen. Ne podpisujte se kar tje v en dan po nepotrebnem ljudem, ki jih ne poznate! Najbolje je, da takim sumljivim ljudem kratkomalo pokažete vrata!

Fr. Z.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Nove volitve? Listi veliko pišejo, da bomo imeli že v septembru nove volitve v državni zbor. Čas za to je zdaj zelo neprikladen, ker je italijanska nevarnost še vedno zelo velika. Enako tudi v notranjosti države ne bodo nove volitve ravno koristne. SLS se volitev ne boji. Ona je bila le par mesecev v vladi, pa je izvojevala marsikaj za Slovenijo, da jo je Žerjav tožil po Beogradu, da dela SLS le za Slovenijo. Volitve v Sloveniji bodo pokazale, da narod stoji za svojo SLS, ki je edina braniteljica pravic slovenskega naroda.

Med radikali ni vse prav v redu. Tisti, ki so mislili, da bodo lahko vladali brez zaslonbe posameznih strank,

so se uračunali, posebno že pri radikalni stranki, ki je bila za časa praznikov sicer mirna, a zdaj je vedno bolj in bolj videti, da je po veliki večini vsa radikalna stranka zoper tako vlado kot je zdaj.

Kaj prevzamejo oblastne skupščine od centralne vlade? V ministrstvih se vrše pogajanja, kaj in v kolikem obsegu naj prevzamejo oblastne skupščine dosedanj delokrog centralne vlade. Ko je bila SLS v vladi, je z velikim prizadevanjem končno le dosegla, da bodo prevzele oblastne skupščine tri najvažnejše zadeve: zdravstvo, kmetijstvo in javna dela, to je ceste itd. Saj vemo, da je dozdej Beograd v tem oziru dajal malo ali nič, dasi je pobiral denar v te svrhe. Zdaj pa, ko bo oblastna skupščina prevzela te delokroge, bo zahtevala kot pogoj tudi prevzem enega dela dosedanjih državnih dohodkov. Zato je tudi proračun v tem smislu nastavljen. Seveda so se naši liberalci iz vsega našega dela le norčevali, pa kjer so le mogli, tudi ovirali.

Razdor v Davidovičevi stranki je že gotovo dejstvo. Sedanja zunanji minister dr. Marinkovič je kar na svojo roko šel v sedanjo vlado in tudi zdaj odločuje v vsem kakor, da je on vodja stranke. Davidovič in njegovi pa s tem seveda niso zadovoljni. Tako je pričakovati, da bo kmalu prišlo do javnega razkola.

Dvojno zbornico naj bi za naprej dobila naša država. Kakor poročajo listi, se pripravlja načrt, da bi sedanja državna zbornica štel le 240 poslancev. Poleg te zbornice, kamor se volijo poslanci po političnih strankah, pa naj bi bila še ena gornja zbornica, ki bi soodločevala v zakonodaji in upravi države. Ker pa seveda tega dosedanja ustava ne predvideva, bo treba izpremembe. In tako se je znova izkazalo, da je sedanja ustava pomanjkljiva ter ima SLS prav, ki neprestano zahteva, da se ta ustava izpremeni.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Italija se menda res pripravlja? Vse časopise v Evropi in tudi po Ameriki se peča s sporom med Jugoslavijo in Italijo. Francoski listi prinašajo poročila, da je Italija že čisto pripravljena na pohod v Jugoslavijo. (Bog ve, če je tudi pripravljena na sprejem v Jugoslaviji?) Dogovorjeno je, da si pač osvoji vso Slovenijo, preko nje pa stopi v stik z Madžarsko, ki bo potem imela lahko pot do morja. Račun je zelo enostaven, vendar je mogoče, da se ne bo tako izpeljal, kakor je sestavljen.

Madžarska ima korajžo, ker je z Italijo sklenila prijateljsko zvezo, zato že prihajajo poročila, da bodo kmalu imeli zopet Habsburžana za kralja. Bivša cesarica Cita ponuja svojega sina Otona, drugi pa zopet trdijo, da bo kralj Albert, sin znanega nadvojvode Friderika. Znano pa jim menda ni, da je posebna zveza (mala antanta) med Jugoslavijo, Češko in Rumunsko, ravno v tej zadevi zelo enodušna in da bo treba še malo počakati.

Zveza med Jugoslavijo in Nemčijo. Ker je Italija začela tako nesramno gonjo zoper Jugoslavijo, je ta začela za svoj pravičen odpor iskati zaveznikov. Tako se vrše pogajanja za zvezo med Jugoslavijo in Nemčijo.

Rusija stopa v krog evropskih držav in se vedno bolj približuje tudi Društvu narodov. Zelo živahno se udeležuje po posebnem odposlanstvu mednarodne gospodarske konference.

Mala antanta (Češka—Jugoslavija—Rumunija) zboruje v dneh 12. do 15. maja na Češkem. Zborovanja se udeležujejo zunanji ministri vseh treh držav.

Na Kitajskem se vojna sreča obrača in se morajo do zdaj zmagovite južne čete umikati prav na naglo. V kratkem bo glavni spopad, pri katerem bo padla končna odločitev, kdo bo za naprej gospodar Kitajske.

Somišljeniki, širite naš list!

kaj neki pride sedaj na vrsto. Hotel sem seči v torbo po tretji groš, a — torbe — nikjer! Pognal sem cevki iz ušes, se otipal, pogledal na tla — torbe nikjer! Ilija je tiščal še vedno cevki v ušesih, pa tudi on je bil brez torbe! Zavpil sem:

»Ilija moj, okradena sva!«

Tudi brat se je začel otipavati ves preplašen; knittelfeldski Švabi so se nama še smejala na glas.

Torb z izkupičkom za purjo trajbo ni nikjer; v naju jeza in bes in s par mahljaji ni bilo nikjer več ne one proklete škatice z bando, ne marele, ne poslušalcev. Kdor nama je prišel pod roko, je obležal na tleh in vse je drlo pred nama po placu kot pred vesoljnim potopom. Ko je bil plac čisto prazen, tudi tedaj ni bilo najti torb nikjer, pač pa so piskali ter brlzigali stražarji od vseh strani, da bi naju odtirali še na daljši reš nego lani za celovško apoteko.

Ilija je še vedno iskal po placu ukradeno torbo, stražarji so vrel nakup in jaz sem viknil kljub nepopisni jezi: »Ilija, rešiva se, beživa, če ne bo še brez torb tudi švabski reš!«

Bežala sva ven iz mesta, nikdo nama ni sledil. Vrag se naj zanese na švabski strah, tako sva mislila oba in hajdi brez torb — brez filirja iz Knittelfelda preko Brucka Gradca in Majpruga nazaj v Zagorje.

Nas zmerjajo, da je Hrvat tat, a za naju je bil Švaba tat, ki naju je zacopral z v škaticli zaprto bando in naju okradel za celo življenje.

Od tedaj si nisva več opomogla do purje trajbe, ampak kuhava lim, tolčeva koruznjak, pijevo vodo, nima nobeden svoje hiše, ne grunta, ne krave in ne žene ter otrok.

Ceričev Imbrek je sklenil svojo povest s prav toplo kletvico na celovško apoteko in knittelfeldsko bando v škaticli, ki sta potisnili obema bratoma v roko siromško palico skozi celo življenje.

Oče so plačali Imbreku lim. Odšla sta Zagorca. Gramofona nismo poslušali oni dan, ker je resnična povest o bridki usodi obeh bratov Hrvatov preveč dirnila očeta, ki je tudi iz hrvatskega Zagorja.